

N:o 129.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 12 maj 1905.
— — — — Andra Kammaren den 12 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion
angående konsumtionsföreningar med syfte att sälja varor
äfven till andra än föreningsmedlemmar.*

(Lagutskottets utlåtande n:o 59).

Till Konungen.

Enskild motionär har påkallat Riksdagens uppmärksamhet å ett spörsmål, som berör konsumtionsföreningarnes ställning.

En viktig åtskillnad mellan dessa är motsatsen mellan föreningar, som endast åt sina egna medlemmar anskaffa deras förnödenheter, och sådana, hvilka sälja äfven till allmänheten. Med en konsumtionsförenings utveckling läser dock ofta följa öfvergång från den ena till den andra af berörda former. Till en början inskränker sig stundom en förening till att på grund af förutgången rekvisition från medlemmarna hemförskaffa och utdela varor, men utvidgar småningom sin verksamhet därhän, att den, utan att hafva på förhand försäkrat sig om afnämare, inköper varor för afsalu som en vanlig handlande. Härvid blir det lockande att betjäna en större kundkrets, som ej utgöres blott af föreningsmedlemmar. Därigenom åstadkommes nämligen möjlighet att göra inköpen, som kunna ske i större skala, för billigaste pris samt att i allmänhet nedbringa omkostnaderna för verksamhetens bedrifvande.

Vid stiftandet af lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet den 28 juni 1895 torde man hafva utgått från den förutsättning, att konsumtionsförening icke skulle äga att bedrifva handels-

verksamhet, åtminstone egentlig sådan. Men skiljaktiga meningar hafva i rättstillämpningen gjort sig gällande beträffande lagligheten af det ingalunda sällsynta förfarandet, att konsumtionsföreningar sälja varor i bod till andra än föreningsmedlemmar.

Riksdagen håller före, att den kooperativa rörelsen har stor betydelse för den sociala och ekonomiska utvecklingen. Erfarenheten, särskildt i utlandet, har nogsamnt ådagalagt, att denna rörelse besitter en ganska mäktig kraft att höja och förbättra de mindre bemedlade samhällsklassernas ekonomiska ställning, och det vore att önska, att äfven vårt land komme att tillgodogöra sig alla de fördelar, som på denna väg kunna ernås. För detta ändamål är det naturligtvis i främsta rummet af vikt, att rörelsen ej mera än nödigt klafbindes, utan får fritt utveckla sig så långt förhållandena det medgifva. Om gällande lag skulle anses innebära, att registrerade konsumtionsföreningar sakna hvarje rätt att sälja varor till andra personer än dem, som äro medlemmar af föreningen, skulle däri utan tvifvel ligga en ganska stark hämsko på konsumtionsföreningarnas utveckling. Denna begränsning af konsumtionsföreningens befogenhet hindrar, såsom förut anförts, föreningsmedlemmarna att komma i åtnjutande af de fördelar, som genom varuinköp i större mängd och däraf betingad lifligare omsättning kunna erhållas, samt medför tillika i tillämpningen afsevärda svårigheter, särskildt då antalet föreningsmedlemmar är mycket stort.

Om sålunda nu angifna begränsning, hvilken icke lär vara af något oafvisligt behof påkallad, till och med kan anses hinderlig för konsumtionsföreningarnas ändamålsenliga utveckling, är det dock i Riksdagens tanke viktigt att tillse, att man i eftergift härutinnan icke går längre än hvad af ifrågavarande föreningars egentliga syfte och verksamhetsområde påkallas. Om det nämligen för att en konsumtionsförenings syfte må i möjligaste mån vinnas och dess verksamhet i medlemmarnas intresse befrämjas kan vara erforderligt, att det uttryckligen medgifves föreningen att afyttra förnödenheter äfven till utomstående, lærer det icke vara nödigt eller lämpligt, att en sådan förening sättes i tillfälle att bedrifva en egentlig handelsverksamhet allenast eller hufvudsakligen i syfte att bereda medlemmarna vinst af en dylik rörelse. För bedrifvande af egentlig handelsrörelse är föreningen såsom sammanslutningsform enligt hvad ofvan anförts icke afsedd, och såväl det allmännas som tredje mans intresse kräfver, att såsom underlag för utöfvande af sådan verksamhet i associationens form förefinnes antingen den oinskränkta personliga ansvarighet, som stadgats

för delägare i handelsbolag, eller den säkerhet, som utgöres af ett aktiebolags i form af aktiekapital befintliga tillgång.

Under åberopande af hvad sålunda anförts och då Riksdagen håller före, att det är af största vikt, att det nuvarande osäkerhetstillståndet beträffande lagtillämpning å förevarande område undanröjes, får Riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t taga under öfvervägande, i hvad mån och under hvilka villkor s. k. konsumtionsförening må medgifvas rätt att sälja äfven till andra än dem, som af föreningen äro medlemmar, samt för Riksdagen framlägga det förslag till lagbestämmelse härom, hvartill förhållandena anses föranleda.

Stockholm den 12 maj 1905.

Med undersåtlig vördnad.
